



# Uitleg methodiek Spanningsindicator Arbeidsmarkt

December 2025

## Over de spanningsindicator

Sinds 1 oktober 2012 publiceert UWV de resultaten van de Spanningsindicator Arbeidsmarkt. Deze indicator geeft de spanning weer tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De ontwikkeling van de methodiek is trapsgewijs tot stand gekomen. In Bijlage 1 wordt dieper ingegaan op de ontwikkeling van de methodiek in de loop der jaren. In eerste aanleg is samen met Panteia<sup>1</sup> een methodiek ontwikkeld voor de berekening van het totaal aantal vacatures per sector, beroepsgroep en regio. Additioneel is door UWV de Spanningsindicator Arbeidsmarkt ontwikkeld.

## Belangrijke wijziging brongegevens en beschikbaarheid historische data

Bij het berekenen van de Spanningsindicator wordt onder andere gebruik gemaakt van de cijfers Vacaturemarkt. Tot 18 december 2025 waren deze cijfers gebaseerd op Jobfeed. Door een Europese aanbesteding is de leverancier van vacatures voor UWV breed echter gewijzigd van Jobfeed naar Jobdigger. Kwalitatief is er nauwelijks verschil tussen Jobfeed en Jobdigger, maar beide leveranciers hebben ieder hun eigen algoritmes en modellen ontwikkeld, waardoor ze niet voor alle beroepen en niet voor alle arbeidsmarktregio's dezelfde vacatures vinden. Een impactanalyse toonde aan dat de verschillen tussen beide leveranciers te groot waren om de cijfers Vacaturemarkt, die tot en met de cijfers van het tweede kwartaal van 2025 waren gebaseerd op Jobfeed, met ingang van het derde kwartaal van 2025 voort te zetten op basis van Jobdigger. Daarom zijn met terugwerkende kracht **vanaf het eerste kwartaal van 2023** nieuwe cijfers van op internet gevonden vacatures aangeleverd door Jobdigger. Deze zijn met behulp van onderzoeksbureau Panteia herwogen naar schattingen voor ontstane en openstaande vacatures. Op basis hiervan heeft UWV de waarde van de Spanningsindicator opnieuw berekend en beschikbaar gesteld. Data van de Spanningsindicator van vóór 18 december 2025, zijn gebaseerd op Jobfeed. Deze zijn niet meer actueel en kunnen niet meer gebruikt worden.

## Methodiek

Het basisbestand voor de raming van het totaal aantal vacatures is Jobdigger. Dit bestand met online vacatures wordt door Jobdigger aan UWV geleverd. Jobdigger komt tot stand door internet te spideren op zoek naar vacatures. De vacaturegegevens worden door Jobdigger ontdekt en gecodeerd. Dit bestand bevat een groot deel van het door CBS gemeten totaal aantal ontstane vacatures.

Het kan voorkomen dat sommige sectoren relatief weinig vacatures op internet publiceren (bijv. de agrarische sector) en andere sectoren veel (zoals ICT). Het Jobdigger bestand wordt daarom op kwartaalbasis naar sector en beroepsniveau gewogen en opgehoogd. Hiervoor wordt het totaal aantal ontstane en openstaande vacatures volgens de CBS vacature-enquête gebruikt. Op deze manier wordt niet alleen consistentie met CBS bereikt, maar kunnen ook sectoren met elkaar worden vergeleken. Naar sector en niveau wordt met een voortschrijdend kwartaalgemiddelde gewerkt, ten einde de robuustheid van de gegevens te verhogen. Panteia voert deze wegging en ophoging uit in opdracht van UWV.

<sup>1</sup> In casu Research voor Beleid met als onderaannemer EIM, in opdracht van UWV.

De weeg- en ophoogmethodiek bestaat grofweg uit de volgende stappen:

- Weging voor vacatures via intermediairs;
- Weging voor vacatures met onbekende sector en/of onbekend beroep;
- Weging om aan te sluiten op de CBS vacature-enquête naar sector en niveau.

De stap over de weging voor vacatures via intermediairs verdient een extra uitleg. Deze vacatures zijn namelijk moeilijk aan een sector toe te wijzen en zijn ook lastig te ontdebelen. Daardoor worden deze buiten beschouwing gelaten als primaire bron voor de schatting van de vacatures, maar vindt er wel een extra weging plaats per beroepsgroep om vacatures voor beroepen waarbinnen veel geworven wordt via intermediairs extra gewicht te geven. Zo geeft het vacaturecijfer een betere representatie van de totale vraag per beroep. Na deze extra weging vindt de aansluiting plaats met de vacature-enquête van CBS. Hierdoor blijft de consistentie met CBS gehandhaafd.

De Spanningsindicator Arbeidsmarkt wordt berekend door dit aantal openstaande vacatures te delen door het aantal personen met een WW-uitkering met een verstreken WW-duur van minder dan een half jaar. Deze grootheden worden gebruikt als benadering van de openstaande vraag en direct beschikbaar aanbod.

De spanningsindicator is geminimaliseerd op 0,06 (1/16e) en gemaximaliseerd op 16,00. Hoe hoger het getal, hoe hoger de spanning op de arbeidsmarkt voor werkgevers. Bij een indicator lager dan 0,25 is de arbeidsmarkt zeer ruim, want er zijn weinig openstaande vacatures en veel kortdurend werklozen. Bij veel openstaande vacatures ten opzichte van het aantal kortdurend werklozen is de arbeidsmarkt zeer krap. De grenzen zijn bepaald door een tijdreeksanalyse uit te voeren. Er wordt uitgegaan van een indeling in vijf categorieën: zeer ruim, ruim, gemiddeld, krap en zeer krap. De indeling en typering zijn als volgt:

- 0,06 tot 0,25: zeer ruim;
- 0,25 tot 0,67: ruim;
- 0,67 tot 1,50: gemiddeld;
- 1,50 tot 4,00: krap;
- 4,00 tot en met 16,00: zeer krap.

## Beschikbaarheid van de gegevens

Zowel het totaal aantal ontstane en openstaande vacatures als de Spanningsindicator Arbeidsmarkt wordt gebruikt in de diverse producten en diensten van UWV. De uitkomsten zijn beschikbaar naar beroep (BRC2014) en regio (provincie en arbeidsmarktregio). Bij te geringe aantallen in de spanningsindicator worden geen gegevens gepresenteerd vanwege de betrouwbaarheid en de Wet bescherming persoonsgegevens. Voor vacatures worden alleen afgeronde aantallen weergegeven. De gegevens komen op kwartaalbasis beschikbaar, op de derde donderdag van de maand, circa 4 à 5 weken na publicatie van de vacaturecijfers van CBS.

## Betekenis voor gebruikers

De Spanningsindicator Arbeidsmarkt biedt gedetailleerde arbeidsmarktinformatie naar beroepsgroep en regio. De gegevens worden op kwartaalbasis berekend. Het bestrijkt alle beroepen en alle opleidingsniveaus. De verhouding van de openstaande vraag en direct beschikbaar aanbod, geeft een indicatie van de spanning op de arbeidsmarkt. Het is geen indicatie van de toekomstige spanning op de arbeidsmarkt. De indeling naar BRC-beroepsgroepen maakt wel een vergelijking mogelijk naar de middellange termijn prognoses per beroepsgroep van ROA.

# Bijlage 1: Historie methodiek Spanningsindicator

Sinds 1 oktober 2012 publiceert UWV de resultaten van de Spanningsindicator Arbeidsmarkt. Deze indicator geeft de spanning weer tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt. De ontwikkeling van de methodiek is tragsgewijs tot stand gekomen. In eerste aanleg is samen met Panteia<sup>2</sup> een methodiek ontwikkeld voor de berekening van het totaal aantal vacatures per sector, beroepsgroep en regio. Additioneel is door UWV de Spanningsindicator Arbeidsmarkt ontwikkeld.

In maart 2016 is de methodiek van de spanningsindicator een eerste keer aangepast. Deze wijziging was ingegeven doordat in de periode 2014-2015 een aantal definities en indelingen was veranderd op de arbeidsmarkt. Denk hierbij aan de overstap van CBS naar de internationale definitie van werkloosheid en de invoering van de beroepenindeling BRC 2014. Met deze herziening in maart 2016 is onder andere de overstap gemaakt naar de BRC-beroepenindeling en zijn de huidige grenzen tussen de typering tot stand gekomen.

In oktober 2017 is de methodiek opnieuw aangepast. Ten eerste weerspiegelde het aanbodcijfer waarvan tot dat moment gebruik werd gemaakt, steeds minder de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt als gevolg van administratieve wijzigingen. Ten tweede leek er met name voor beroepen waarin veel via intermediairs wordt geworven een onderschatting te zijn van het aantal vacatures, waardoor de spanningsindicator te ruim uitviel. In de herziening van oktober 2017 is daarom een wijziging in de weegmethodiek voor vacatures doorgevoerd alsmede een overstap naar kortdurend WW-personeel als aanbodzijde van de spanningsindicator.

In november 2021 is een kleine wijziging doorgevoerd in de wijze waarop in de spanningsindicator omgegaan wordt met zeer hoge en zeer lage waarden. Deze extreme waarden waren zonder uitzondering het gevolg van een zeer klein aantal waarnemingen in teller of noemer van de spanningsindicator. Daar wordt nu rekening mee gehouden. Gevolg is dat waarde van de spanningsindicator in kleine beroepen met een zeer ruime of zeer krappe typering minder extreem uitvalt. De typering en daarmee de conclusie verandert echter niet door deze wijziging.

In juli 2022 is een grondige revisie doorgevoerd in de methodiek waarop de schatting van de vacaturemarkt tot stand komt. Dit heeft gevolgen voor de uitkomsten van de spanningsindicator. Deze revisie is het resultaat van een samenwerking tussen CBS, Panteia, SBB en UWV en heeft als gevolg dat vacatures via intermediairs beter geïntegreerd zijn in de methodiek en dat de UWV vacaturecijfers en de CBS vacature-enquête nog beter op elkaar aansluiten.

In 2025 is de leverancier van vacatures voor UWV breed gewijzigd van Jobfeed naar Jobdigger. De vacaturegegevens zijn door Jobdigger aan UWV beschikbaar gesteld vanaf het eerste kwartaal van 2023. Op basis hiervan heeft UWV de waarde van de Spanningsindicator opnieuw berekend en beschikbaar gesteld. Data van de Spanningsindicator van vóór 18 december 2025, zijn gebaseerd op Jobfeed. Deze zijn niet meer actueel en kunnen niet meer gebruikt worden. Dat betekent effectief dat de data van de Spanningsindicator beschikbaar zijn vanaf het eerste kwartaal van 2023. Vergelijkingen in de tijd verder terug zijn helaas niet mogelijk.

---

<sup>2</sup> In casu Research voor Beleid met als onderaannemer EIM, in opdracht van UWV.

## Colofon

### **Uitgave**

UWV Afdeling Arbeidsmarktinformatie en –advies

### **Postadres**

Postbus 58285  
1040 HG Amsterdam

### **Inlichtingen**

Jeroen.dequillettes@uwv.nl

### **Auteur**

Jeroen de Quillettes

Volg ons



### **Disclaimer**

Alles uit deze publicatie mag gebruikt worden, maar uitsluitend met bronvermelding.

UWV © 2025